

AG

INFORMACE O CHARTĚ 77

ročník desátý (1987) - č. 9

Dokument Charty 77|41|87. Sešlo se I. Fórum Charty 77

Ekologické fórum Charty 77

|42|87 K závažnou události v Bechvářích

J. Štern: Proč to není možné i u nás? (Jednání k dokumentu Charty 77
o světovém významu)

Poznámka M. Dymáčka

Sdělení VONS č.651 (T.Hradilek a R.Bereza odsouzení k peněžitému
trestu)

č.652 (Hlavní líčení ve věci S.Berky a spol. odraženo)

č.653 (Jan Dus propuštěn z vazby)

č.654 (Hlavní líčení s V.Marekem)

č.655 (Rozsudek nad F.Adamíkem zmírněn)

č.656 (Kněz R.Hložánka před soudem)

č.657 (Politické nápisu na zdí)

č.658 (V.Marek odsouzen k podmíjecnému trestu)

č.659 (V.Kouřil ve vězeňské nemocnici)

č.660 (Proces ve věci T.Hradilka a R.Berezy)

č.661 (Další vývoj v procesu v Hradci Králové)

Prohlášení stoupence jazzové sekce I.Kachlíka

Případ bratří Wonkových: Hladovka za Pavla Wonku

Dopis J.Wonky prezidentu republiky

Jan Dus za práva nekukráků ve vazbě

Podekování Petra Pospíchala

Dopis J.Onyszkiewicze do Československa

Z materiálů FIDH

V samizdatu nově vyšlo...

V hudebním samizdatu nově vyšlo...

Krátké zprávy: Večer na počest Charty 77 a jazzové sekce v New Yorku-

Helsinki, lidská práva a evropská bezpečnost - Dopis M.Valachové do

Vídne - Samizdatový časopis z NDR "Grenzfall" - Rozhovor s polským

rusistou - Stanovy Čsemadoku nejsou schváleny - Pokyn ministerstva

Třináctý otevřený dopis A.Navrátila - Žádost J.Cimibulka

Datum posledního textu, zářazeno do tohoto čísla: 24.6.1987

Informace o Chartě 77 vydává nezávislé redakční skupina signatářů Charty 77

Petr Žihl, Anglická 8, 120 00 Praha 2

Charta 77|41|87 Sešlo se I. fórum Charty 77

Dne 10.6.t.r. se sešlo v jednom pražském bytě první tematické fórum Charty 77 v počtu asi 50 lidí, převážně mladých. Bylo věnováno ekologické problematice. Základem diskuse byl nedávno vydaný dokument Charty 77 k čistotě ovzduší, nazvaný "Aby se dalo dýchat". Z velmi živé diskuse vzešla řada konkrétních návrhů. Setkání se zúčastnili též zahraniční novináři a dva představitelé západoněmecké strany Zelených.

Praha 10.6.1987

Jan Litomiský
mluvčí Charty 77

Libuše Šilhánová
mluvčí Charty 77

*

Josef Vohryzek
mluvčí Charty 77

Ekologické fórum Charty 77

V Praze se dne 10.6.1987 sešlo fórum Charty 77. Tento nový způsob práce Charty, navrhovaný již začátkem roku, má umožňovat setkání signatářů Charty s dalšími občany, kteří projevují zájem o problematiku lidských práv a o činnost nezávislých občanských skupin; má rovněž napomoci při vytváření nových iniciativ, formulovat další dílčí úkoly Charty 77 a pomáhat při jejich plnění, vyjasňovat sporné otázky v činnosti Charty a vůbec nezávislé hnutí všelijak stimulovat a aktivizovat.

První pražské fórum Charty 77 bylo věnováno ekologii, účastníci přitom vycházeli z nedávno vydaného chartovního dokumentu o kvalitě vzduchu. V koreferátech a diskusních příspěvcích byl tento dokument podroben i značné kritice a byly naznačovány cesty, jak studijní, dokumentační i organizační stránky ekologických iniciativ zlepšit. Přednesené příspěvky se rovněž zabývaly konkrétními ekologickými problémy, jako je např. systém pražské silniční dopravy, jaderná energetika apod. Zkoumaly se také reálné výsledky a možnosti stávajících oficiálních ekologických organizací - Svazu ochránců přírody a hnutí Brontosaurus. Uvádělo se i to, jak v důsledku černobylské katastrofy změnili některí lidé své postoje k ekologickým problémům.

Fóra se zúčastnilo asi padesát lidí, signatářů Charty 77 i nesignatářů, převážně z Prahy, ale i z dalších krajů Čech. Potěšitelné je, že asi polovina přítomných byli mladí lidé. Fóra se účastnil rověž poslanec Spolkového sněmu za západoněmeckou stranu Zelených Gerald Häfner, který toto nezávislé shromáždění srdečně pozdravil. Přítomni byli i zahraniční a domácí nezávislí zástupci tisku a publicistiky.

Mnozí přítomní se shodli na tom, že průběh a výsledky fóra jsou nesporným úspěchem. Zdá se, že právě první pražské fórum Charty 77 může mít značný vliv jak na další práci tohoto společenství, usilujícího o dodržování lidských práv, tak na stimulování čs.ekologického hnutí a dalších nezávislých iniciativ.

(T.A.)

Praha 11.6.1987

*

Charta 77|42|87 K závažné události v Dejvicích

Federál.shromáždění ČSSR, Česká národní rada, Obvodní nár.výbor Praha 6

Uplynul více než měsíc ode dne, kdy ČTK a od ní některé čs.deníky přinesly zprávu o násilném usmrcení číšníka v Praze 6 střelnou zbraní. Praha nezůstává ušetřena rostoucí kriminality, kterou pociťují velkoměsta téměř na celém světě. V čs.sdělovacích prostředcích je ovšem nechvalným zvykem odbývat i závažné trestné činy stručnými zmínkami. V případě zavraždění číšníka z dejvické restaurace je však úspornost novinové zprávy v příkrém rozporu s povahou případu, a s tím, jaký neklid tato událost vyvolala.

Už dopoledne následujícího dne kolovaly po Praze alarmující zvěsti o podrobnostech, které nemohly zůstat novinářům ani úřadům neznámy. Přesto však sdělovací prostředky žádná další fakta o případu nepřinesly a úřední místa na zvěsti a neklid nereagovala.

Zmíněná událost se odehrála přibližně takto:

Dne 18.května těsně před večerní uzavírací hodinou vstoupili do restaurace

Na Studentské na rohu Leninovy a Studentské ulice dva muži a požádali o alkoholické nápoje. Obsluhující číšník jim je odmítl nalít, snad s odůvodněním, že restauraci zavírá. Došlo k ostrému sporu, načež jeden z těch mužů odešel. Vrátil se po chvíli se střelnou zbraní, z níž pak jeden z mužů na číšníka vypálil a smrtelně ho zranil. Podle očitých svědků mělo jít o kapitána a majora Státní bezpečnosti, zaměstnané v nedaleké Sadové ulici. Nastala vřava, pachatelé chtěli uprchnout. Byli však zadrženi některými občany a posléze příslušníky VB. Číšníkovi byla poskytnuta lékařská pomoc, ale po převozu do nemocnice zemřel.

K této události bychom se nevyjadřovali, kdyby k nám nedocházely zprávy očitých svědků, že pachateli tohoto závažného trestného činu měli být příslušníci Státní bezpečnosti, tedy veřejní činitelé. Jsme toho názoru, že tím spíše by měli být občané o celé události, o průběhu vyšetřování a posléze o soudním projednávání zevrubně informováni.

Nedostatečná informovanost občanů o závažných případech trestné činnosti posiluje pocit právní nejistoty a nedůvěru k právnímu řádu. Vyvolává pochybnosti o rovnosti občanů před zákonem, protože průběh vyšetřování je vždy tajný a dokonce i veřejné procesy ve skutečnosti obvykle probíhají, jako by to byly procesy s vyloučením veřejnosti. O tom, jak jsou vyšetřovány případy trestné činnosti u politicky a veřejně činných osob, se toho veřejnost dovídá málo nebo vůbec nic. Je to m.j. proto, že nejběžnější formy a způsoby společenské kontroly jsou u nás ochromeny.

Náhradním zdrojem informací o alarmujících případech trestné činnosti a výkonu práva se proto kromě tendenčně upravovaných zpráv a pořadů ve sdělovacích prostředcích stávají neuvěřitelné fámy. Státní moc, která tuto nedůstojnou situaci vytvořila, brání sdělovacím prostředkům, aby jí čelily. Její představitelé jsou nad neinformované občany příliš povznesení, než aby věcnými dementi uváděli zvěsti na správnou míru.

Ještě citelnější je nadřazenost, se kterou se občané mnohdy setkávají ve styku s uniformovanými pracovníky Sboru národní bezpečnosti (SNB). Někteří jeho příslušníci dávají často svým chováním i výroky najevo vědomí a pocit všemocnosti, což u mnoha občanů jen zvyšuje všeobecnou právní nejistotu. Případ zavražděného číšníka střelnou zbraní tuto nenormální situaci jen aktualizuje.

Pocity i vědomí všemocnosti u některých veřejných činitelů jakož i jejich faktická nedotknutelnost může vytváret psychickou atmosféru beztrestnosti a může vést i k jejich zkratkovému jednání. Je v tom nebezpečí, jež by se mohlo neblaze projevit v možných dílčích a zejména širších sociálních konfliktech.

Navrhujeme, aby poslanci za Prahu 6 přednesli své interpelace na příslušných shromážděních. Dále navrhujeme, aby Federální shromáždění ustavilo parlamentní vyšetřovací skupinu, která zjistí, jak proběhlo a jak probíhá vyšetřování zmíněného případu z Prahy 6 a jaké jsou důvody jeho utajování. Výsledky práce vyšetřovací skupiny a následné rozpravy poslanců by měly být oficiálně publikovány. Soudní proces s pachateli uvedeného trestného činu by měl být bezpodmínečně veřejný a i o něm by měli být občané podrobně informováni.

Praha 24. června 1987

Jan Litomiský
mluvčí Charty 77

Libuše Šilhánová
mluvčí Charty 77

Josef Vohryzek
mluvčí Charty 77

*

Jan Štern: Proč to není možné i u nás?

(Ještě k dokumentu Charty 77 o ovzduší)

V dokumentu Charty 77 č.33/87 nazvaném "Aby se dalo dýchat" se mezi jiným uvádí, že nový zákon proti emisím je v NSR tak přísný, že rýnsko-vestfálské elektrárny musí vybavit filtry, pračkami a katalyzátory 33 bloků o celkovém výkonu 9.300 MW. Dokument se ptá: Proč to není možné i u nás?

Na fóru Charty, jež se zabývalo ekologickou problematikou, vyslovil jeden z účastníků námitku, že se tu srovnává nesrovnatelné a že tedy řečnická otázka

dokumentu zavádí neseriózností. Západoněmecké elektrárny jsou prý vytápěny kvalitním černým uhlím, a proto odsíření není takový problém. Kdežto naše tepelné elektrárny jsou zásobovány hnědým uhlím s vysokým obsahem síry, což odsíření podstatně komplikuje.

Především je třeba uvést na pravou míru pověru, že se v NSR v tepelných elektrárnách topí jen kvalitním černým uhlím. Právě v Severním Porýnsku-Vestfálsku, o němž je v dokumentu Charty řeč, to není pravda. Vyplývá to ze zprávy místopředsedy vlády ČSR a předsedy České komise pro vědeckotechnický a investiční rozvoj Fr. Šrámka, který se na sklonku loňského roku zúčastnil sympozia o ochraně životního prostředí v Düsseldorfu. Pan místopředseda v Rudém právu ze dne 11. listopadu 1986 píše:

"V porýnském revíru povrchové těžby se v současné době těží přibližně 120 milionů tun hnědého uhlí ročně, což představuje 90 % veškerého hnědého uhlí v NSR. Většina z tohoto množství se využívá v tepelných elektrárnách."

"Na naše přání byla do programu zařazena prohlídka energetického centra VEBA Kraftwerke Ruhr AG v Scholvenu. V ochraně životního prostředí zabezpečuje centrum úkol snížit do roku 1995 produkci škodlivých zplodin z výroby elektrické energie na 20 percent dnešního stavu. (To není málo, uvážíme-li, že se v Porýnsku-Vestfálsku vyrábí 50 percent elektrické energie v NSR - naše pozn.). To si pochopitelně vyžádá značné investiční náklady."

Zprávu o sympoziu našich a německých odborníků v Düsseldorfu podal též ekologický publicista Josef Velek v již citovaném článku v Mladém světě č. 9/87. Je zde i informace o nákladech na "čistou elektrárnu": "Kolik stojí takové zbavení elektrárny oxidu síry a dusíku? Ty první se zadržují levněji, ty druhé o polovinu dráž, dohromady je to zhruba 35 % běžné investiční ceny navrch." Jinak vyjádřeno, eliminace oxidu dusíku přijde na 21 % běžné investiční ceny elektrárny, odchyt oksidu siřičitého na 14 %. Je proto nesprávný názor, s nímž jsem se už také setkal, že pouhé "odsíření" hnědouhelné elektrárny přijde na jednu třetinu její ceny.

A co je vlastně odsířovací zařízení? V Evropě se zatím nejvíce ujal tak zv. mokrý způsob, tj. praní kouřových plynů v alkalickém prostředí např. z hašeného vápna (vzniká siřičitan a z něj síran vápenatý, tedy sádra). Pro větší názornost citujme ze zprávy ČTK z poloviny loňského roku o výstavbě odsířovacích zařízení - zatím na jednom 200MW bloku v Tušimicích II a na jednom v Počeradech:

"Další významný odsířovací projekt se připravuje pro elektrárnu v Počeradech, která při instalovaném výkonu šestkrát 200 MW spálí za rok přibližně šest milionů tun energetického, většinou značně sirknatého uhlí. Ve spolupráci s Keramoprojektem Praha chtějí počeradští energetici zavést mokrou vápencovou odsířovací metodou... Vzniká síran vápenatý, tedy sádrovec, kterého lze využívat například jako regulátoru při tuhnutí cementu nebo k výrobě prvotřídní sádry. Výhodou je, že v Československu jsou dostatečné zásoby základního materiálu pro tento odsířovací systém, tedy superčistého vápence. Účinnost odsíření by měla dosahovat minimálně 93 %."

Z uvedených údajů je vidět, že odsířovací program, jak o něm mluví dokument Charty 77, je proveditelný, nechybí k němu domácí suroviny a pokud jde o náklady, nepřesahuje naše možnosti. Vezmeme-li za bernou minci západoněmecký údaj, že odsířovací zařízení prodraží elektrárnu o 14 %, přišlo by odsíření 7 elektráren počeradského typu (tedy odsíření 42 bloků) na cenu jedné nové počeradské elektrárny. To je dost, ale je to vklad, který se vyplatí. Ve srovnání s náklady na vojenské zařízení nebo na prodělečné provozy je to pakatel.

Jistě, s vysokým procentem síry v uhlí jsou a budou potíže. Není však bez zajímavosti, jak věc vidí již citovaný místopředseda vlády ČSR po svém návratu z Vestfálska, kde se mohl na vlastní oči přesvědčit, že věci jdou řešit: "Severní Porýnsko-Vestfálsko i celá NSR má velkou výhodu, že se tam spaluje uhlí s podstatně nižším obsahem síry než u nás. To by nás však nemělo vést k hledání různých výmluv, ale naopak aktivizovat všechny zainteresované k neúprosnému boji za zlepšování současného stavu."

Také "Zásady státní koncepce tvorby a ochrany životního prostředí" uveřejněné jako příloha hospodářských novin č. 20/86 se přimlouvají za "urychlení odsířovacího programu" a "za snížení celkových emisí oxidu siřičitého a jejich toků přes hranice v souladu s mezinárodními závazky (tj. o 30 % proti úrovni roku 1980)."

Býlo by dost podivné, kdyby dokument Charty měl být v tomto punktu méně náročný než tyto oficiální proklamace. "Neúprosný boj", o němž mluví pan místopředseda Bránek, nebude ovšem nic platný, pokud se jeho výsledkem nestane technicky a finančně zabezpečený, termínovaný plán výstavby odsířovacích a dalších čisticích zařízení v čs. tepelných elektrárnách, plán, jehož uskutečňování by mohla veřejnost sledovat a kontrolovat.

Na hávér ještě jednu poznámku.

Lidé začínají chápout, že zamořené ovzduší a marnotratné hospodářství spolu souvisí. Dokonce i zmíněné "Zásady" uznávají, že pokud jde o čistotu ovzduší "principiální řešení spočívá ... zejména v zásadní změně orientace národního hospodářství na energeticky méně náročný model." Dokument Charty 77 však šel dál a pokusil se ve své třetí části předložit toto abstraktní toužení do praktické řeči. Je přiznačné, že právě tato část je podezírána některými čtenáři z jakési ekonomického romantismu. Lidem, navýklým měřit úspěchy hospodářství především tak řečenými tempy růstu, se zdá nepochopitelné, že by se spotřeba energie mohla ustálit a dokonce klesat - a že by se zároveň technická a civilizační úroveň společnosti zdokonalovala a skutečná životní úroveň lidírostila.

V dnech těchto diskusí se mi dostala do rukou studie režiséra Spiegelu Dietara Kampeho o tzv. rychlých reaktorech (Fast Reactor, něm. schneller Brüter) uveřejněná ve Spieglu z 16.3.87 na str. 62 až 76. Kampe se tam mimo jiné zabývá spotřebou energie v NSR. Pozoruhodná je série šesti tabulek pod společným názvem: Spotřeba primární energie ve Spolkové republice - předpovědi a skutečnost.

Muze, jaké byly ty předpovědi?

v roce	předpovídající instituce	odhad spotřeby pro rok 2000
		vyjádřený v mil.tun jednotek kamenného uhlí (Steinkohleeinheiten-SKE)
1973	Studie EHS	téměř 1400 mil.tun SKE
1975	Spolkové min. pro výzk. a technologii	900 mil.tun SKE
1976	" "	600 mil.tun SKE
1979	Ústřední jaderného výzkumu	600 mil.tun SKE
1980	Komise Spolkového sněmu	400 mil.tun SKE
1990	Ekoinsttitut "Energiewende"	300 mil.tun SKE

A jaký byl průběh skutečné spotřeby? V roce 1960 kolem 200 mil.tun, v roce 1973 shruba 350 mil.tun, pak spotřeba narůstá až do roku 1979 na něco více než 400 mil.tun, po roce 1979 dochází k poklesu a do roku 1986 se křivka ustaluje pod hranicí 400 mil.tun SKE.

Kampe praví: "Neboť roku 1979 skončil neustálý vzestup spotřeby energie. Jíž první úsporná opatření vedla k zřetelnému poklesu."

Udaje, které uvádí z Kampeho tabulek, jsou samozřejmě přibližné, neboť jsem je odečetl z grafu s velmi "hrubou" stupnicí. Avšak právě graf pěkně ukazuje, jak se spotřeba mezi léty 1979-86 ustálila a má vcelku mírně klesající tendenci. Přitom nic nenasvědčuje tomu, že by tuto "energetickou stagnaci" provázela stagnace technického a výběru civilizačního rozvoje. Západoněmecké hospodářství má jistě své problémy, v žádném případě však nezaostává. Podnět k tomuto energeticky úspornějšímu vývoji dal bezpochyby naftový šok z roku 1973. Avšak zásluhu na něm má i mocné ekologické hnutí, které si už umělo zjednat potřebný respekt.

Ponorká nám tu napast: Proč to není možné i u nás?

Ale rádi to nesapišu.

Soudčího Michaela Dymáčka

V Infochu č.7 jsme zveřejnili dokument Oh 77/87 O právu cestovat (Zkušenost M.Dymáčka) s v č.8 dodatečně přílohu "První úprava cestování čs. občanů do zahraničí" tohoto dokumentu, jejíž autorem byl rovněž M.Dymáček. Zároveň jsme v č.8 zveřejnili polemickou statě P.Uhlá, reagující na tuto přílohu. M.Dymáček nás nyní požádal o zveřejnění této poznámky z 23.6.87:

"Když jsem od P.Uhlá obdržel jeho polemické stati, byl jsem překvapen uspěchaností jeho formulací, řadou všechny právních omylů zde obrážených a celkovým nedostatkem věcné a právní kvalifikace v jeho argumentaci. Odborník sice snadno tyto chyby nahlédne a také počítá, že Uhláova polemika, jakkoliv čtvályhodně vytízovaná obavou z možnosti narušení rovnosti občanů před zákonem, užívají minimální věcný a právní vztah k měiou textu. Obávám se však, že při autoritativním styku této stati s těmi, nepozná ten čtenář, který se právními otázkami příliš nezabývá."

M.Dymáček dále uvádí, že na Jihlavu stát napsal podobnou odpověď, kterou upravuje a kterou nabídna Infochu ke zveřejnění.

Sdělení výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, československé ligy pro lidská práva, člena Mezinárodní federace pro lidská práva (FIDH)

Všechna sdělení VONS jsou zasílána Federálnímu shromáždění. Jména a adresy členů VONS jsou zveřejnili ve sdělení č.651.

Sdělení č.651 (T.Hradílek a R.Bereza odsouzení k peněžitnému trestu)

Jak jsme již uvedli v minulém sdělení (č.650), překvalifikoval vyhledávací orgán obvinění ing Tomáše Hradílka a Rudolfa Berezy, k trestně stíhaných pro rozvinutí transparentu v prvním jírovém průvodě v Olomouci, z trestného činu výtržnictví na přečís proti veřejnému pořádku. Tuto informaci doplňujeme: třetí obviněný v této trestní věci, Michal Mrtvý, obdržel dne 14.6.1987 usnesení okresního prokurátora v Olomouci JUDr. Jaroslava Vody, že se proti němu trestní stíhání v této věci zastavuje.

Tentýž prokurátor vypracoval dne 29.5.1987 návrh na potrestání Rudolfa Berezy a Tomáše Hradílka; dne 3.6.1987 rozhodl o tomto návrhu samosoudce okresního soudu v Olomouci Jaroslav Filipovský, který vydal trestní příkaz, jímž uznal oba stíhané vinou uvedeným přečinem (č. 6 písm. a sádkou č.150/69 Sb.) a odsoudil každého z nich k peněžitnému trestu ve výši 2.500,- Kčs a v případě nedobytnosti této částky k jednomu měsíci odňtí svobody. Trestní příkaz byl podle zákona vydán bez provádění hlavního líčení. Oba stíhaní podali proti trestnímu příkazu odpor, což je opkazný prostředek v tomto typu řízení.

Transparent s heslem "Charta 77 vybízí k občanské kuráři" nebyl dosud vrácen s tím, že ve věci bude rozhodnuto sčít po skončení trestného řízení.

Práha 9.6.1987

Sdělení č.652 (Hlavní líčení ve věci Stanislava Bérky a spol. odsouzeno)

Jak jsme již oznámili, mělo 28.5.1987 proběhnout u okresního soudu v Hradci Králové líčení v trestní věci proti Stanislavu Bérkovi, Vítu Tichému, Romanu Šubovi, Miloslavu Šepolovi a Kamilem Petvovickému, přívržencům hnutí purki. Protože se dva obvinění nedostavili, bylo líčení odsouzeno na 11.6.1987.

Práha 9.6.1987

Sdělení č.653 (Jan Duse propuštěn z vazby)

Dne 9.6.1987, tedy po téměř třinácti měsících, byl z vazby propuštěn evangelický duchovní Jan Duse.

I když zatím nejsou známy bližší okolnosti, zdá se tento krok nasvědčovat tomu, že k procesu s Janem Dusem nedojde. K tomuto přísnivějšímu obratu nepochybňě přispěl i postoj domácí a zahraniční veřejnosti k pokračování Jana Duse (viz naše sdělení č.514, 515, 527, 545, 561, 615 a 620).

Práha 9.6.1987

Sdělení č.654 (Hlavní líčení s Vlastimilem Markem)

Senát obvodního soudu pro Prahu 2 za předsednictví JUDr.Tomáše Vrchlabského má projednávat trestní věc proti Vlastimilu Markovi v hlavním líčení, stanoveném na 16.června v 8,30 hodin do místnosti č.51 ve třetím poschodí budovy obvodního soudu pro Prahu 2, třída Lidových milicí 7. Obvodní prokurátor pro Prahu 2 JUDr.František Antoš žaluje V.Marka pro trestný čin poškozování zájmů republiky v cizině (§ 112 tr.z.), jehož se měl dopustit tím, že v letech 1984 až 1986 publikoval v zahraničí vlastní texty, korespondoval si se svými přáteli v cizině a občas rozmlouval se zahraničními novináři, což vše podle obžaloby nebylo v souladu se státními zájmy "v oblasti provádění kulturní politiky". Zajímavé je, že obžaloba byla podána soudu dne 27.11.1986, k procesu tedy dochází až po sedmiměsíčních průtazích.

Jak jsme již oznámili (viz sdělení č.555, 559, 564 a 571), čtyřicetiletý V.Marek, otec dvou malých dětí, byl uvězněn loni v srpnu a dva měsíce držen ve vazbě - jeho případ byl zřejmě součástí represálí proti jazzové sekci, jejímž je dlouholetým aktivistou. V.Marek je doma i v zahraničí znám svým rozsáhlým, tvůrčím působením v oblasti hudby, východních filozofií, ale také mírového hnutí. Výhradně za tuto prospěšnou kulturní a společenskou aktivitu je nyní žalován. Bude-li odsouzen, hrozí mu trest odnětí svobody až do tří let.

Praha 10.6.1987

*

Sdělení č.655 (Rozsudek nad Františkem Adamíkem zmírněn)

Senát nejvyššího soudu ČSR za předsednictví JUDr.Pavla Jandy (jména dalších soudců ani prokurátora nebyla při jednání uvedena, v jedné ze soudkyň rozpoznali účastníci JUDr.Marii Dojčárovou) projednával dne 11.6.1987 odvolání Františka Adamíka proti rozsudku krajského soudu v Ostravě, jímž byl uznán vinným přípravou trestného činu podvracení republiky (§ 71 k § 9811 tr.z.) a odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání dvou let a současně k vedlejšímu trestu propadnutí všech věcí, odňatých při domovních prohlídkách. Po nezvykle důkladném projednávání nejvyšší soud odvolání zčásti vyhověl, rozsudek krajského soudu zrušil a nahradil jej novým, pravomocným rozsudkem. Podle něj byla podstatně změněna jak právní kvalifikace údajného trestného činu F.Adamíka, tak výrok o trestu: rozmnožování a rozšiřování převážně náboženské literatury bylo kvalifikováno pouze jako příprava k trestnému činu pobuřování (§ 71 k § 100 odst.1 písm.a,c a odst.3 písm.a tr.zákona) a Františku Adamíkovi byl uložen trest odnětí svobody v trvání čtrnácti měsíců s podmíněným odkladem na tři roky. Vedlejší trest propadnutí věcí zůstal nezměněn, patrně i s ohledem na to, aby nevznikly problémy s nezákonním ničením většiny písemností již v průběhu vyšetřování.

K veřejnému zasedání se dostavilo asi dvacet přáatel obžalovaného, včetně zástupců amerického a britského velvyslanectví a dvou anglických právníků. Účast veřejnosti byla tentokrát omezována toliko nevelkou jednací síní: dvanáct přáatel podle volby F.Adamíka se smělo zúčastnit celého zasedání, zbývající byli vpuštěni dovnitř alespoň na výňášení rozsudku.

Výsledek procesu pokládáme za pozitivní jev. Jestliže dokonce i senát, který ještě před několika měsíci bez rozpaků potvrzoval drakonické rozsudky, najednou podstatně zmírní již vynesený ortel, je to zjevný důkaz o snaze státní moci vyhýbat se příliš křiklavým represím vůči "jinak smýšlejícím". Současně však musíme konstatovat, že názorová pluralita nemá a nesmí být předmětem trestního stíhání a že proto výsledek procesu, ač snad lidsky uspokojivý, je právně nepřípustný. JUDr.Janda přiznacně prohlásil, že ani senát, ani F.Adamík nemohou překročit svůj vlastní stín, tj.odlišné ideologické pozice. Senát skutečně prokázal neschopnost překročit svůj vlastní stín: nesouhlas se svými názory hodlá i nadále pokládat za kriminální delikt.

Praha 15.6.1987

*

Sdělení č.656 (Kněz Radim Hložánka před soudem)

Před senátem obvodního soudu pro Prahu 4 má dne 26.6.1987 v 9,00 hod. (místnost č.63 ve druhém patře soudní budovy ve Spálené ulici) proběhnout hlavní líčení v trestní věci proti Radimu Hložánkovi. Radim Hložánka, nar. 4.1.1923, katolický kněz bez státního souhlasu, bytem Petřvald č.135, okres Nový Jičín, je v rámci akce proti katolickému samizdatu od dubna 1985 trestně stíhán pro přípravu k trestnému činu maření dozoru státu nad církvemi a náboženskými společnostmi (§ 711 k § 178 tr.z.), jíž se měl dopustit rozmnožováním náboženské literatury. Při hlavním líčení proti Vladimíru Fučíkovi a spol. v květnu 1986 byla však věc R.Hložánky vyloučena k samostatnému projednání, neboť se nedostavil důležitý svědek.

Nyní, po více než roce, má tedy Radim Hložánka znova stanout před soudem. Připomínáme, že ve věci ostatních pěti katolických aktivistů bylo již mezikámenem pravomocně rozhodnuto: dva byli osvobozeni, tři další odsouzeni k nízkým podmíněným trestům. (Viz naše sdělení č.436, 438, 446, 449, 455, 522, 524, 530 a 592).

Praha 15.6.1987

*

Sdělení č.657 (Politické nápis na zdi)

U obvodního soudu v Bratislavě 2, jehož senátu předsedá JUDr.Peter Hatala, má být projednávána trestní věc tří mladistvých, kteří jsou stíháni pro trestní čin výtržnictví podle § 202 odst.1 trestního zákona, takže jim hrozí trest odnětí svobody do jednoho roku.

Róbert Steindl, nar.12.4.1969, dělník, bytem ul.Sovietskej armády 17, Bratislava, Irenej Ďurík, nar.2.6.1969, dělník, bytem Orenburská 12, Bratislava a Pavol Urban, nar.30.5.1969, ošetřovatel koní, bytem ul.Sovietskej armády 35, Bratislava, se měli tohoto trestného činu dopustit dne 1.února 1987 (v té době byli všichni tři mladiství) tím, že na zeď budovy MNV v Bratislavě - Podunajských Biskupcích a na zeď kostela v téže obci napsali tato hesla:

Skorumpovaná ČSSR - Preč s červenými kapitalisty - Preč s komunistami.

Po zahájení trestního řízení byli všichni několik týdnů ve vazbě, nyní jsou stíháni na svobodě.

Psaní nápisů na zeď v nepatrné míře poškozuje cizí majetek a může být shledané přestupkem. Je však nepochybně, že trestní stíhání je v tomto případě vedeno ne proto, že tři mladiství dělníci nápisy zhotovili, ale výhradně pro politický obsah nápisů. Kvalifikovat tento skutek jako tr.čin výtržnictví je absurdní, protože obsah nápisů není možno označit za hrubou neslušnost nebo výtržnost ve smyslu ustanovení § 202 trestního zákona. Ve smyslu platného zákona je totiž hrubou neslušností jen hrubé porušení morálky a výtržností hrubé porušení, zpravidla násilné, veřejného klidu a pořádku. Trestní stíhání tří mladých bratislavských občanů je navíc potlačováním svobody slova. Perzekucemi je snad možno tyto mladé lidi umlčet, protiprávní a protispolečenský charakter těchto represí je však zřejmý.

Praha 15.června 1987

*

Sdělení č.658 (Vlastimil Marek odsouzen k podmíněnému trestu)

Senát obvodního soudu pro Prahu 2 za předsednictví JUDr.Tomáše Vrchlabského projednával v hlavním líčení, konaném dne 16.6.1987, trestní věc proti aktivistovi jazzové sekce Vlastimilu Markovi (viz sdělení č.555, 559, 564, 571 a 654). V.Marek byl žalován pro trestní čin poškozování zájmů republiky v cizině (§ 112 tr.z.), jehož se měl dopustit tím, že v zahraničí byly publikovány nebo jinak vešly ve známost některé jeho texty a dopisy, obsahující výhrady proti kulturním poměrům v našem státě, speciálně pak větu "V Československu není povolena rocková hudba". Ačkoli obhájce namítal a také řadou příkladů doložil, že podobné a ještě ostřejší kritické výhrady se dnes běžně publikují v oficiálním čs.tisku, shledal soud V.Marka vinným uvedeným trestním činem a uložil mu trest odnětí svobody v trvání čtyř měsíců s podmíněným odkladem na jeden rok. Prokurátorka i obžalovaný si ponechali lhůtu k možnému odvolání.

*

K soudu se dostavilo deset či dvacet přátele obžalovaného, včetně zástupců amerického a britského velvyslanectví. Byli dokonce i v soudní síni filmováni, nesnášitelní muži v civilu, hlasaví i říkají se však snad bez problémů súčastnit.

Rozsudek nad V. Markem je nepochybně dalším příznakem "mírujícího trendu" čs. justice v posledních několika měsících. Zbývá jen otázka, komu a čemu slouží, jestli perzekvován, dva měsíce držen ve vazbě a posléze formálně odsouzen člověk, jehož morální, pracovní a kulturní přínos společnosti byl konstatován i soudem. Vlastimil Marek povazuje za klavní osobní újmu, že v důsledku svého trestního stíhání a odšouzení nebude moci již večeřejně vystupovat, pořádat turné po Československu a jedít do ciziny. Je však zjevné, že finanční, morální a kulturní následky celé této tragikomedie nanesl jen V. Marek, ale celá společnost. V příloze pveřejňujeme překlad dopisu V. Marka, zveřejněný v japonském časopisu Tokyo Journal, vycházející v angličtině, v prosinci 1984. Pokud budou v Československu stříhaní lidé za takovéto dopisy, bude právní i politická situace navzdory českým oficiálním prohlášením o závazkům - zcela neoprávněna.

Práha 21.6.1987

Příloha:

Dopis z Prahy

Chci být vás požádat o laskavost. Jsem hudebník, hráju kapeckou hudbu a pišu o západní rockové muzice pro 10 000 čtenářů a členů organizace mladých lidí. Studentům a posluchačům na svých koncertech přednáším o Japonsku a japonské rockové hudbě.

Mé informace sice stárnou, a protože rocková hudba a rockové hnutí zde není "povolené", byl můj časopis spojen s celou organizací o 10 000 členech právě zakázaný. Ve svých přednáškách a koncertech musuji upřímně pokračovat a učít, a co budu moci, abych pomohl mnoha mladým lidem v ČSSR. Ne lepší informovat o Japonsku, abych pomohl novinám a časopisy obvykle tisknu pouze "negativní orientaci". Naše oficiální noviny a časopisy obvykle tisknu pouze "negativní články" o Japonsku a neposkytují žádné informace o japonské hudbě. A tak naneštěstí u nás stále více mladých lidí myslí na Japonsko jako na zemi s miliony aut a plynovými maskami ne tvářich Japonců kvůli zanečiňování vzdachu a nezamestnancům způsobenou roboty v továrnách na satouchily.

Potud můžete, otiskněte, prosím, můj dopis nebo jeho část, a zároveň dopisování nebo výměny neoficiálních nahrávek a vyuštění moží situace. Vaši výsíť materiál o současném Japonsku (staří články Tokyo Journalu a dalších novin v angličtině) a ulásky japonské rockové hudby či nové vlny na deskách zahraničích.

Japonská existuje mladí chlapci nebo dívky, kteří by ocenili lepší informovanost o západní čínské rockové hudbě nebo by se jen chráli - o hudbu, kterou mají rádi - podělit s lidmi v Praze, kteří hrát rockovou hudbu nemohou, a mimo to se vědět o ní, nedostává žádných informací. Japonci si určitě jen nezmějí představit, že by nemohli uspořádat rockové koncerty, hrát rock, nebo si kupovat jakékoli tituly západní rockové hudby na deskách, časopisy atd.

Kulturní a hudební izolace mladých lidí v Československu je pro budoucnost velmi nebezpečná. Lijeme na jedné planetě, jsme jedna rodina. Pro mladé Čechy je rocková hudba jediným círojem necenzurovaných informací a jediným přemněvem předávání a sdílení pocitů a atmosféry způsobu "živelné opery". Můžete mi v tom přátelem pozadí?

Vlastimil Marek, Slovenská 17, Praha

číslo č.659 (Vladimír Kouřil ve Vězení němcovnicí)

Vladimír Kouřil, místopředseda jazzové sekce, odšouzený lotos v březnu k desetiadvacetiletému trestu odňati svobody, který si odpykával v NYU Bělušice (adresa: post.schr.1; 1435 26 Bačov u Boskovice), byl pravděpodobně 8. června 1987 oškortován do Vězení němcovnicí Praha - Pankrác, kde je t.č. hospitalizován na interně. Manželka Vladimíra Kouřila slyšela tuto skutečnost všechně náhodně; pracovníci NYU Praha - Pankrác ji odmítli sdělit jakékoli informace o zdravotním stavu Vladimíra Kouřila. Při normálném příslušném trestu měl být Vladimír Kouřil propuštěn na svobodu 2. července 1987.

V Praze 21. června 1987

Sdělení č.669 (Proces ve věci ing.Tomáše Hradílka a Rudolfa Berezky)

Jak jste již oznámili (viz naše sdělení č.636, 637, 638 a 651), vyměřil olomoucký soud Tomáši Hradílkovi a Rudolfa Berezovi každému peněžitý trest 2.500,- Kčs za přečin proti veřejnému pořádku podle § 6 písm.a zákona č.150/69 Sb. Těkto kvalifikoval samosoudce Jaroslav Filipský (původně jsem chybně uváděl Filipovský). Účast Tomáše Hradílka a Rudolfa Berezky na prvnémajové manifestaci v Olomouci, během níž rozvinuli transparent s nápisem "Charta 77 vybízí k občanské kuráři". Doplňujeme ještě, že v návrhu na posresteňí prokurátora JUDr.Jaroslava Vody se uvádí, že "Charta 77 je zákonem nepovolené uskupení".

Odporem, který oba obvinění proti trestnímu příklazu podali, bylo toto rozhodnutí zrušeno a soudce Filipský nařídil dne 22.červen hlavní líčení, v němž by měla být věc veřejně projednána v první instanci. Dne 19.6. však byli oba obvinění upozorněni, že se hlavní líčení z technických důvodů odročuje.

Možnost hájit osobně a veřejně základní občanská práva, v daném případě svobodu slova, oba tito signatáři Charty 77 užívali a hodlají ji před soudem vlně využít.

Praha 21.června 1987.

Sdělení č.661 (Další vývoj v procesu v Hradci Králové)

Jak jde již referovali (viz naše sdělení č.622, 645 a 652), probíhá u okresního soudu v Hradci Králové řízení proti pěti mladým děiníkům, kteří jsou okresním prokurátorem žalováni pro trestné činy výtrážnické (§ 202 odst.1 tr.z.) a útek na veřejného činitele (§ 155 odst.1 písm.b, § 156 odst.2 tr.z.). Údajných trestních činů se něli dopustit v listopadu loňského roku při oslavě svatby dvou aktivistů knutí punk v Běléči nad Orlicí, kde zbytečný a nepřiměřený zásah veřejné bezpečnosti vyvolal konflikt se svatebčany.

Hlavní líčení před soudem, jehož senátu předvedl JUDr.Ondřej Zejfek, začalo již 28.5., kdy bylo odročeno pro nepřítomnost dvou z pěti obžalovaných. Pokračovalo 11.6., kde byla věc Stanislava Berký vyložena k samostatnému projednání, protože jej tento obviněný ve výkonu trestu odňal svobody pro jinou obžalovanou činost. Dne 11.6. a 19.6. probíhalo děkanské řízení, které má pokračovat 29.6. ve 12.45 hod., opět v místnosti č.40 v přízemí královohradeckého soudu. Očekává se, že rozhodec bude vynesen téhož dne.

Děkanská situace je prosazena pro ohřívání příslušníci VB, svědčí o tom i soud, si nezapamatuji podrobnosti koufliku a nedokázou rozernat jednotlivé punky od sebe. Jediné svědectví Jiřího Chramosty, jemuž Státní bezpečnost údajně předtím pořídila, že ho neuechá dokončit střední školu, usvědčuje tři ze čtyř obžalovaných, že kopali do policejního auta.

Přítelé obžalovaných nebyli nikdy vpuštěni do soudní síně, která je zaplnována osobami pozvanými soudem.

V tomto procesu jde jen zdánlivě o to, zda se Vít Tichý ze Šumperka, Roman Šuba z Ústí nad Orlicí, Milan Šupola z Berouna a mladistvý Kamil Petrovický z Ústí nad Orlicí dopustili žalovaných trestních činů. Jeho výsledek totiž naznačí míru tolerance státní moci k okrajové společenské skupině, která nepřehybňe trpí policejním diskriminací, diskriminací dředů i nepochopením veřejnosti.

Praha 21.června 1987.

stránka

stránka

stránka

Prohlášení stonářské jazzové sekce Two Kachkáta

Dne 25.5.1987 jsem se vrázel o půlnoci z restaurace "U Jirásků". Při nastupování do metra na náměstí Míru jsem byl kontrolovan hlídkou VB. Když kontrolovali můj občanský průkaz, zapsali si také číslo přehrávače, který jsem měl u sebe. Dost mě tento postup překvapil, nikdy jsem se s ním ještě nesetkal. Zejdou do Libně, kde bydlím, a která proběhla v klidu, jsem poslouchal z přehrávače své oblíbené kapely. Něi vystupování na náměstí dr.Holého mě zastavila

hlídka VE s volhou (tzv. "P", to jsou hlídky bez stálého stanoviště). Při kontrole OP uviděli na mém svetrku placku jazzové sekce. Hned na mě začali křičet, jeden mi strhl z ramene tašku, musel jsem se postavit čelem k autu, aby mě prohlédli, zda u sebe nemám zbran. Prohledali mi tašku ve které jsem měl 30x publikaci jazzové sekce "Jací jsme". Dále mi sebrali přehrávač a poslouchali, co mám za nahrávky. Přes mé protesty mě naložili do auta a odvezli na místní stanici VB. Dovedli mě do jedné místnosti k výslechu a vyndali mi všechny předměty z kapes. Začal krátký výslech bez protokolu, kde jsem se snažil odpovídat, a potom mě nechali do rána sedět v této místnosti na židli. Byl jsem už unavený a měl jsem hlad. V 9 hodin ráno pro mě přišli dva muži v civilu a odvezli mě do Bartolomejské ulice. Tam mi dovolili koupit si v kantýně jídlo a cigarety. Odvedli mě do 4. patra jejich známé budovy, kde začal výslech. Ptali se mě, odkud mám publikaci "Jací jsme", zda znám někoho z pracovního výboru jazzové sekce a ze sekce vůbec, co kdo dělá, kde kam chodí. Také se mě ptali na různémuzikanty a na fanoušky kapel typu Titanic. Při mém trvalém mlčení tvrdili, že už vyslechli mnoho lidí, kteří mluvili a že všechno stejně vědí. Při stálém střídání vyšetřovatelů mi hrozili několika paragrafy, které dosahovaly výše až 6 let. Sepsali se mnou protokol o výslechu svědka, který jsem podepsal. Dále jsem pod nátlakem vyhrožování podepsal závazek o mičenlivosti a spolupráci s kontrarozvědkou pod pseudonymem Michal David.

To, co se stalo, stalo se ve slabé chvíli a pod nátlakem pohrůžek, kdy jsem nevěděl kudy kam. Popis této události jsem napsal, protože se Státní bezpečností jsem neměl a nechci mít nikdy nic společného a nechci nést titul zrádce nebo donašeče. Škoda, že se mi pokyny či rady o tom, jak se chovat u výslechu dostaly do rukou tak pozdě, přistě se tato situace nebude opakovat.

Ivo Kachtík, nar. v r. 1962
bytem: Vosmíkových 22, Praha 8 - Libeň

V Praze dne 22 června 1987

Případ bratří Wonkových

Jak jsme čtenáře informovali (Infoch č.8/87), byli ve dnech 20. - 26.5.1987 souzáni městským soudem v Praze bratři Wonkovi. Na jejich případ upozorňujeme dalšími dokumenty.

Hladovka za Pavla Wonku

Vášení přátele!

Mozná, že je Vám znám případ Pavla Wonky. Pavel Wonka z Vrchlabí byl 26.5.1987 odsouzen za pobourování a útoky na veřejné činitele ke 21 měsícům napočínáně do druhé neprávné skupiny a ke 3 letům následného ochranného dohledu. Rozsudek ještě nenabyl právní moci.

Pavel je ve vazbě od 26.5.1986. Rozhodli jsme se uspořádat řetězovou hladovku za jeho propuštění a osvobození. (Začala 13.6.1987 v 17.30 hod.) Každý účastník této akce nejí 24 hodin, od 17.30 do 17.30 následujícího dne. (Je možno pit vodu, neslazené minerálky, není-li vyhnutí, tedy i trochu kávy bez cukru.) Zároveň každý odesílá druhého dne dva korespondenční lístky (dopisy):

1) krátký pozdrav Pavlovi do vězení (stačí podpis křestním jménem nebo "účastník řetězové hladovky") - adresa: Pavel Wonka (nar. 23.1.1953), PÚ 614/03, Praha 6 - Ruzyně 161 02

2) stručnou žádost o jeho propuštění - adresa: Nejvyšší soud ČSR, náměstí Hrdinů 1300 Praha 4 140 04

Žádost může být tohoto znění: Žádám o propuštění Pavla Wonky z vazby (nar. 23.1.1953, t.č. ve věznici č. I, Praha 6 - Ruzyně) a o jeho osvobození. Na podporu této žádosti se účastník řetězové hladovky zahájené 13.6.1987.

Pokud byste byli ochotni se k nám připojit a vyjádřit tak Pavlovi svou účast a podporu, dejte to prosím vědět na adresu: Mana Jíptnerová, gen. Svobody 816, 543 01 Vrchlabí (telefon 3388). Zároveň můžete udat, který den v týdnu se Vám nehodí. Byli bychom rádi, kdyby tato akce nebyla přerušena a kdyby trvala pokud možno tak dlouho - do odvolacího řízení (?).

Věříme, že pravda a láska nakonec zvítězí. Věříme v sílu solidarity s pronásledovanými a trpícími.

Vrchlabí 15.6.1987.

za přátele Pavla Wonky z Vrchlabí
Hana Jíptnerová

Dopis Jiřího Wonky prezidentovi republiky

Vážený pane prezidente a generální tajemníku KSČ!

Píši Vám, i když tuším, že mi neodpovíte. Píši Vám, protože doufám, že tento dopis budete alespoň číst. Jste nejvyšší představitel našeho státu i vládnoucí síly - komunistické strany. Jako takový jste svému lidu zodpovědný za situaci v zemi. Anych přispěl k veši všeobecné informovanosti o této situaci, chci Vás seznámit s některými případům porušování práv občanů.

V dnech 20. - 26.5.1987 se u městského soudu ve Spálené ulici 2, Praha 2 konal politický proces se mnou a s mým bratrem Pavlem Wonkou. Byli jsme odsouzeni, přestože obžaloba byla vyvrácena ve všech bodech. Senát, před nímž jsem stál, byl během tohoto hlavního líčení upozorněn na mnoho případů nesoudného jednání ze strany státní správy věznic. Nevyvodil však z toho žádne důsledek. Jestliže o tom ví, ale mlčí, nedopouští se tím také trestného činu? Během líčení byly odhaleny hrůzné poměry v čs.věznicích. Jmenovitě byl uveden případ mučení vězne Jónáše, jemuž byly při výslechu strkány prsty do kráječe na chleba a i jinak byl mučen; kopání do genitálií a různých částí těla. Jeden svědek poukázal na nelidské podmínky ve věznici Plzeň-Bory. Byla předložena výprávě vězňů o překrutých metodách ve Valdicích, včetně jmen dozorců, kteří se dopouštějí násilnosti na vězňech: vykopávání zubů, shazování z velké výšky na plétivo apod. Já sám nesu na svém těle stopy brutálního mučení ve vyšetřovací vazbě v Kradci Králové: zahájení cigaret na kůži na břiše, vystavování mrazu ve vyšetřovací vazbě v nedostatečném oděvu, navádění k sebevraždě (házení šňůry na celu), mlícení - v důsledku zranění páteře po ránu obuškem mám ochrnuté rameno, kulkám a trpím silnými bolestmi. Podal jsem trestní oznámení na nadstrážmistra Vyleťala pro ublížení na zdraví. Odpověd jako vždy, že je vše v pořádku, v normách. Je to prostě neuvěřitelné a to se píše rok 1987!!!

Byl jsem odsouzen na 12 měsíců nepodmíněně jen kvůli tomu, že jsem psaním využíval svého petičního práva a že jsem si dal socialistický závazek týkající se dodržování zákonnosti. Usili o přestavbu naší společnosti, o dodržování a ochranu práv občanů se stalo životní náplní mého bratra Pavla. Za podávání stížností, kritiku místního VB, kritiku okresního soudu, za to byl Pavel Wonka odsouzen k nepodmíněnému trestu odňtí svobody ve II. nápravné skupině a 3 roky následného ochranného dohledu.

Pane prezidente, mám se domnívat, že - sám bývalý politický vězeň - souhlasíte s absurdním trestem, který nám byl udělen? Jsem pln otázek, které bych Vám rád položil: Jsme povinni mít kladný vztah ke zřízení, které užívá silných represivních prostředků, aby udrželo obyvatelstvo v poslušnosti? Je taková vláda skutečně z vůle lidu? Nejsou zákony umožňující tvrdě potřít jakoukoliv, i zdravou a konstruktivní, kritiku jen výrazem toho, že vláda má strach ze svého lidu? Proč potom nedají lidem svobodu vyjádřit svou vůli? Proč se lidem nepřiblíží osobně? Proč žijí nedostupně za hradbou svých luxusních domů a letovisek, obchodů a nemocnic, obklopeni osobními strážemi a konvoji doprovodných vozidel?

Pane prezidente a generální tajemníku, po zkušenostech, které jsem získal během svého života ve své vlasti, se cítím být oprávněn Vás vyzvat: Získejte si znovu důvěru svého lidu tím, že budete svá slova o přestavbě, tj. i o demokratizaci, ochraně práv občanů a sociální spravedlnosti, naší společnosti naplněvat statky. Neváhejte s přepracováním trestního zákoníku, aby lidé už nemohli být souzeni za kritiku. Povolejte k zodpovědnosti všechny, kteří zneužívají své moci a neřídí se zákonem. Zabývejte se podmínkami ve věznicích. Nechte zavést statut politického vězne a vyhlašte amnestii pro vězněné z politických důvodů.

Jestliže se v našem státě má nové myšlení prosadit, musí začít právě u Vás, pane prezidente. V opačném případě by bylo z Vaší strany cenným projevem osobní odpovědnosti, kdybyste své místo postoupil někomu jinému, kdo by byl schopen vyvést národy ŽSSR z jejich současné hluboké krize. Rídte se, prosím, hlasem svého svědomí.

Vrchlabí dne 7. června 1987

Jiří Wonka

Pražská 876, 543 01 Vrchlabí 1

Též matka bratrů Wonkových, Gerta Wonková, napsala prezidentu Husákoví otevřený dopis, "aby se to dozvěděla vařejnost". Podobně v něm liší trudně zářísky ze soudního procesu se svými syny a žádá, aby byl zrušen nezákonný rozsudek, který dosud nenabyl právní moci.

Jan Dus za práva nekuřáků ve vazbě

Federálnímu shromáždění ČSSR

Váš: zdravotní poškozování nekuřáků ve vazbě

Dámy, pánové!

Předkládám vám ve smyslu článku 29 ústavy ČSSR (p. o. d. n. č. 1), abyste nekuřákům, obaveným svobody, poskytli stejnou ochranu před kořením kuřátků, o jakou vysilujete pro nekuřáky na svobodě, a sice tím, že usnesete zákon, který by zakázal věznicím MS, aby umisťovaly nekuřáky na celý s kuřáky.

Zdůvodnění:

1. Tytéž důvody, které mluví pro ochranu nekuřáků před kořením kuřáků mimo věznice, mluví také pro ochranu nekuřáků ve věznicích. (Ti práce nepřestali být lidmi a nepřestali být občany.) Než je třeba, abych zde všechny ty rozumné a nevývratné důvody pro ochranu nekuřáků opakoval. Upozorním pouze na to, v čem je situace nekuřáků ve věznicích ještě daleko a neomluvitelně horší než situace nekuřáků svobody nezbavených:

2. Nekuřáci jsou ve vazbě až příliš často přinuceni k tomu, aby si dýchání vzduchu kuřáky silně znečištěného. (Svobody nezbavení nekuřáci protestují, jsou-li v kanceláři nuteni dýchat cigaretový dym pouhých o hodinu denně!) Přičemž jimi nikdo nebrání, aby dýchali, že se totiž v každém denně vzduch kuřáky znečištěný! Kromě toho mohou zakouřenou kancelář ze své výpovědi opustit!) Protože se v některých věznicích celý větrají jen úzkým otvorem (aby se předešlo nedovolenému dorozumívání vězňů), nevyvětrá se celá v noći, kdy se kopřit nemí, ani když je ten úzký otvor otevřen naplně. Přitom se na tom kuřáci dohodnou, růstává ten bezstak naprostě nedostatečný otvor přivřen nebo téměř zavřen ve dne i v noci. Proti tomu jsou vězni-nekuřáci bezmoci! Tím spíš, že referenti řešení a jejich nadřízení jsou zde na chyályhodné výjimky lidé vůči optavněním zdravotním nárokům uvězněných nekuřáků naprostě lhostejní.

3. Vězni-kuřáci řeší problémy, které jim vznikly trestním stíháním, velmi často i s i l n ý m kouřením. Mají-li málo peněz, odepřou si věčně jiné, jen ne cigarety. Tím horší je postavení s nimi vězněných nekuřáků.

Procože v sobotu a v neděli odpadají přikázané zdravotní vycházky, dýchají do vazby, vzali nekuřáci po celých asi sedmnáct hodin mezi pondělní a páteční vycházkou vzduch kuřáky silně znečištěný vsekutku n e p ř e t r á f t ě . Jenže také od pondělí do pátku odpadají zdravotní vycházky vězňů z objektivních příčin (pro nedostatek personálu a v zimě navíc pro nedostatek teplého obléčení pro vězňy), velmi často. Skutečným vyřešením alarmující pouze uvězněných nekuřáků nebudu ovšem ani žádat, a další zdravotní vycházky vězňů ani lepší větrání na celých, vybrat důsledně operativní rozdělování cel na nekuřácké a kuřácké, bez diskriminování nekuřáků a bez tvrdosti ke kuřákům. (...)

4. Jiným společenstvu přenechávám, aby Vám předložili něméně nutné podněty na ochranu uvězněných k uřádků před úplně zbytečnými zhoubnými důsledky

jejich vlastního kouření, např. podnět k tomu, aby byly v celých odstraněny z okna průsvitné i neprůsvitné překážky, bránící proudění vzduchu, tak aby se v létě horký zakouřený vzduch v celých měnil s venkovním čistším vzduchem až za větrného počasí.

Praha-Ruzyně 21. dubna 1987
(zkráceno)

Jan Dus

*
K žádosti svého manžela se připojila i Anna Dusová, která se obrátila na FS ČSSR, ČUR, správu SNV ministerstva spravedlnosti ČSR a další instituce.

Příslušný pracovník správy SNV jí při osobním jednání vyložil "objektivní potíže" při umístování vezňů a uvedl, že k vyčlenění některých cel, jako nekuřáckých nejsou zákonné podklady.

Poděkování Petra Pospíchaře

Díky solidaritě mnoha lidí v naší zemi i v různých jiných zemích jsem byl 16. května propuštěn z vězení. Trestní řízení sice stále trvá, ale nepřestávám věřit, že stíhání proti mně bude zastaveno a všechna obvinění odvolána.

Děkuji všem, kteří se jakýmkoli způsobem zasadili o mé propuštění - ať už začleněním pondravu do vězení, apelem na československé úřady, zveřejněním mého případu či křesťanskou modlitbou a vzpomínkou.

Myslím, že taková solidarita pomáhá sjednočovat současný rozdělený svět, protože ujíšťuje o živém povědomí nedělitelnosti lidské svobody. Jestliže její ohrožení počítá s tisíce různých lidí jako svou vlastní újmu, znamená to velikou naději pro všechny vězně svědomí, o jejichž propuštění se zaprvé usiluje.

Petr Pospíchal

Arbesova 6, 638 00 Brno-Lesná

*
Evropské poděkování vyjádřil Petr Pospíchal prozatímní radě nezávislé samosprávné odborové organizace Solidarita.

Dopis Janusse Onyszkiewicze do Československa

Dovědačtyřicetiletý matematik Janusz Onyszkiewicz je čtenářem Infochu a znám z rozhovoru, který našemu listu poskytl vloni na jaře - viz Informace o ČR 77-8-85. Tento bývalý tiskový mluvčí nezávislé samosprávné odborové organizace Solidarita a člen jejího mazovského i celostátního vedení z doby kladárního působení se stal načátkem tohoto roku opět oficiálním mluvčím Solidarity. Protože je však její mluvčí jediný a stálý (neuvážuje se o vystřídání mluvčích), jako např. v Chartě 77), zrekl se Janusz Onyszkiewicz jakýchkoliv vlastních politických vystoupení. I proto je čenný dopis, v němž krátce před převzetím této funkce formuloval své názory na strukturu polské oposice, psaný v prosinci u.r. Jaroslavu Šabatovi. Zveřejnujeme ho v plném znění, autorovi i adresátori děkujeme za laskavý dodatečný souhlas k publikování.

Milý Jaroslave,

promiň mi to troufalé oslovení, ale fotografie, kterou jsi mi poslal, visí už přes něco nad mým psacím stolem. Tímto způsobem jsi vešel do našeho domu a do našeho každodenního života a tím ses mi stal nějak blízký, takže bych Tě nemohl oslovit "vážený pane Šabato".

Chápu, že jste zvědaví na to, co se u nás děje. Je to však tak obtížné téma, že se cítím na výklad, co se děje v oposici. Ani to není nijak lehké. Mám přitom naštěstí na paměti, že pišu jen obyčejný dopis Tobě a ne článek k publikování, takže se nemusím starat ani o styl, ani o to, aby všechno, co pišu, bylo odpovědně vyjádřeno a nic nezůstalo opomenuto, ani o to, abych snad napsal větu, kterou by vytrženou z kontextu, mohla oslovit tiskový mluvčí vlády PRL.

Takže, co se děje v opozici. Píšu "v opozici", protože to je termín, který v Polsku všeobecně používají obě strany. Jedním z drobnějších úspěchů několika posledních let v Polsku je totiž celková změna jazyka politických diskusí. Začaly se všeobecně používat termíny, užívané dosud výhradně pro popis situace v západních parlamentních demokracích, jako např.: různé politické orientace, opozice, nátlakové skupiny, pluralismus, establishment atd. Naproti tomu zanikly takové pojmy - nebo přídavná jména jako - např.: reakční, třídní, marxisticko-leninský, třídní boj, disident, vědecký světový názor, nemluvě už vůbec o "národní jednotě". Rovněž zanikla stará, dlouhá léta užívaná hesla, počínaje těmi, která byla věnována přátelství s SSSR. Heslo z konce 70. let "program strany je programem národa" přeměnila varšavská ulice nejprve na heslo "program národa je programem strany", později na "program strany je programem strany", což také způsobilo, že ono heslo zaniklo. Toto vše je očividným výsledkem celkového odideologizování strany, která čím dál tím více se mění na stranu "klidu a pořádku" a rovněž na jediného činitele, zadržujícího sovětské divize za Bugem.

Chtěl jsem psát o nás a začal jsem o straně, vraťme se tedy k tématu. Jak víš, je možno celou opozici v Polsku rozdělit do čtyř skupin: Solidarita, prostředí laických katolických aktivistů, prostředí umělců a poslední jsou různé politické skupiny. Dělení nijak ostré, jednotlivé skupiny se vzájemně prolínají, ale dělení přesto existuje, protože jednotliví lidé se sami identifikují s různými prostředími. Ony čtyři kategorie neobsahují celý rozsah všech zjevných i tajných organizací, jako jsou např. výbory pro lidská práva, výbory nezávislé kultury, hnutí "Svoboda a mír" atd., ale stupeň identifikace členů těchto organizací se Solidaritou je tak velký, že není pro ně třeba vytvářet zvláštní kategorii. Neuvedl jsem zde církev, ale to je zcela zvláštní případ.

Rozdelení do čtyř kategorií je dědictvím legální existence Solidarity. Katoličtí laici se organizují v Klubech katolické inteligence, kterých je v Polsku okolo šedesáti; největší z nich, varšavský a krakovský, mají několik tisíc členů. Tato prostředí vydávají oficiálně své tiskové orgány a mají svá nakladatelství, z nichž pocházejí také redaktori různých časopisů, vydávaných církví. Všechny tyto časopisy - a je jich několik desítek, jakkoli jejich náklady jsou poměrně malé - jsou oficiálními činiteli považovány za opoziční časopisy, i když ony samy se takto veřejně neoznačují.

Prostředí tvůrčích pracovníků, jak akademická, tak i umělecká prostředí, měla v letech 1980-81 vlastní zastoupení v tehdy vzniklé Koordinaci komisi vědeckých a tvůrčích spolků, a přes rozpuštění samotné komise i jednotlivých tvůrčích svazů si toto prostředí dále udržuje značnou soudržnost a organizační vazby. Podobně jako u katolických prostředí je i zde stupeň identifikace se Solidaritou velmi vysoký a spolupráce je velmi úzká.

Politické skupiny netvoří společné prostředí. Je to pochopitelné vzhledem k tomu, že k příslušnosti k takovým skupinám se veřejně hlásí jen málo lidí. Jsou to skupiny malé, roztroušené po celé zemi, bez vzájemných kontaktů. Jejich existence je podmíněna hlavně (i když ne vždy) vydávaným časopisem. Ve velké většině jsou to otevřená seskupení, označující se za pravicové, liberální nebo za stoupence národní nezávislosti (ugrupowania niepodległościowe). Jejich stupeň identifikace se Solidaritou jako organizací je nevelký, chovají se k ní však celkem loajálně, jakkoli často velmi kriticky. Netvoří ve svém souhrnu nějakou významnou sílu, i když by se jí v budoucnu mohly stát, přinejmenším ty skupiny, které mají radikální program národní nezávislosti.

Opozice v Polsku se vlastně dělí na dvě části: poměrně umírněnou část pokud jde o bezprostřední cíle (což plyne z přesvědčení, že mocenský systém není úplně nepoddajný a že je možno v něm vybojovat trochu větší prostor svobody) - do této části patří Solidarita a prostředí umělců a katolických laiků; a část druhou, radikální, která vychází z přesvědčení, že podmínkou k jakýmkoli výraznějším změnám k lepšímu je celková změna systému. Tyto dvě části jsou pochopitelně zcela různé - radikálů je v opozici 5 až 10 %, ale jsou dosti

hlasití a v budoucnu může jejich počet významně vzrůst, pokud taktika Solidarity nebude mít žádny úspěch. Já se pochopitelně počítám s celou Solidaritou do oné první části a budu-li psát "my", budu mít na mysli celou tuto část opozice.

Jestliže události posledních měsíců nijak neovlivnily postavení radikální části opozice, pro nás představují určitou novou výzvu. Propuštění politických vězňů vytvořilo totiž dojem, že to je vstřícný krok státní moci, ne-li k dialogu s opozicí, tedy přinejmenším k vytvoření jistého modu vivendi, k neformálnímu spolužití na vyšší úrovni než dosud. Tento dojem byl zesílen několika drobnějšími gesty, jako byla změna ministra kultury, uvolnění cenzury - dokonce má být oficiálně vydán Orwellův román "1984" - a především oznamení o tom, že bude jmenována konzultační rada předsedy Státní rady (tedy Jaruzelského), v níž měl značný počet míst připadnout opozici.

Nyní se však ukazuje, že tato nová iniciativa státní moci měla jen čistě taktický charakter - moci šlo o rozdělení opozice, vyvolání nesváru, sporů a tření. Tomu bylo možno se vyhnout vzhledem k převažujícímu názoru, že je třeba nejprve zjistit, jaké jsou skutečné záměry moci pokud jde o složení a možnosti práce navrhované konsultativní rady. Není ostatně možno hodnověrně dlouhou dobu prohlašovat, že jsme očekáni k dialogu a ke kompromisu a zároveň apriori odmítat každou nabídku.

A tak tedy navzdory určitým nadějím se zdá, že státní moc nemá úmysl přistoupit k zásadní změně své politiky tím, že by se pokusila navázat s opozicí skutečný dialog. To ovšem neznamená, že poslední měsíce nejsou důkazem jisté změny taktiky státní moci. Došla zřejmě k závěru, že velké politické procesy a vysoké tresty jí přinášeji více škody než užitku. Tyto procesy jitřily veřejné mínění západních zemí a v důsledku toho ovlivňovaly i vlády těchto zemí: v samotném Polsku pak upevňovaly mytus Solidarity a vytvářely nové hrdiny. Viditelná změna spočívá v tom, že státní moc se snaží namísto dosavadních represí používat taktiku neustálého zaepokojovalní krátkům, ale častějším žalárováním a velmi vysokými peněžitými tresty.

Protože riziko činnosti se snížilo, přistoupila Solidarita k následujícímu kroku: vytvořila veřejně (zjevně) působící představenstva Solidarity na celostátní úrovni a později i v jednotlivých oblastech, Lech Wałęsa jmenoval prozatímní radu Solidarity, a to z aktivistů podzemní TKK (prozatímní koordináční komise), kteří byli propuštěni z vězení. Varšavský výkonný výbor Solidarity vyšel z podzemí a začal působit veřejně.

Cbě tyto akce byly provedeny dost náhle. Překvapující akci jsme zvolili proto, že jsme byli přesvědčeni, že bezprostředně po amnestii státní moc neuvězní známé aktivisty. Způsobilo to však ohromný zmatek v našich podzemních strukturách, které usoudily, že celá Solidarita má vyjít z podzemí a zveřejnit se. (Bylo to způsobeno hlavně západním tlakem, který tyto události takto komentoval.) Když se ukázalo, že prozatímní rada Solidarity nemá nahradit prozatímní koordináční komisi (TKK), pracující v podzemí, a že TKK spolu se všemi svými strukturami působí dále, vznikl okamžitě problém kompetence mezi veřejně působícími a podzemními strukturami Solidarity. Na straně veřejného působení tyto mužny zakrivily mnoho bývalých aktivistů Solidarity, kteří se v podzemní činnosti z různých důvodů neangažovali, ale kteří byli demokraticky zvoleni do různých důležitých funkcí v letech 1980-81. A tak vystal problém, kdo má v dnešní době právo reprezentovat Solidaritu v celostátním měřítku i v oblastech: zda tajné struktury, vytvořené po vyhlášení válečného stavu, či lidé obdaření mandáty, kteří se věk teprve nyní zakrivily při vytváření různých veřejně působících struktur. Tento problém není ještě zcela vyřešen a v některých oblastech má značné rozměry. Vypadá to však tak, že nebude ohrožovat ani jednotu Solidarity ani její činnost.

V současné době se soustředíme na vypracování hospodářských návrhů a zvláště na nalezení takových možností pro naši činnost, které by lidem daly jednak pocit, že mohou dosáhnout něčeho konkrétního, jednak vědomí, že působí v rámci hnutí Solidarity, přinejmenším ve shodě se všeobecným a dlouhodobým scénářem zavádění postupných změn. Současná doba je pro nás určitou šancí, a to vzhledem k očivení a vrástu aktivity, jež zaznamenáváme u řadových členů Solidarity

z u sympatizujících. Existuje také všeobecné mínění, že vedení Solidarity, či lépe řečeno v širším kontextu předáci opozice, naleznou konečně klíč k situaci v Polsku a vymyslí něco, co přece jen překoná patovou situaci, trvající už několik let. Takové očekávání je ovšem zároveň zavazující i nebezpečné; nevím totiž, zda hledání takového univerzálního klíče není hledáním černé kočky v temné komoře a to navíc kočky, která neexistuje!

Pokud jde o mne, k údivu všech a zvláště pak ústředního výboru strany dále pracuji a přednáším na univerzitě. Je to historka zajímavá, protože ukazuje, jakého druhu jsou potíže státní moci v Polsku; proti Ti jí vyličím.

Tený rektor varšavské univerzity byl v průběhu minulého roku dost systematicky zavalován požadavky na to, aby byl zbaven práce; tyto požadavky dost systematicky ignoroval. Čtyři dny před sjezdem PDS v červnu t.r. (1986-pozn.př.) byl pozván na ministerstvo, kde byl kategoricky požádán, aby mne z práce během 48 hodin vyradil. Ukázalo se totiž - k údivu všech - že v nedávno novelizovaném zákoně o vysokém školství jsou mezeny, které nedovolují ministru propustit určitou kategorii pracovníků, do niž patřím - může to učinit jen rektor. Po uplynutí termínu, při následující rozmluvě na ministerstvu rektor odmítl a souhlasil pouze s tím, že bude okamžitě jmenována zvláštní komise, která zhodnotí moji odbornou příslušnost i politické postoje jako vysokoškolského učitele. Tuto komisi svouzal rektor během několika následujících hodin. Jajími členy se stali, v souladu se zákonom, představitelé PDS a nových odborů a dále zástupci profesorského sboru. A tato komise jednomyslně ocenila moji práci jako pozitivní, a to ve všech hledisech. Ministr dlejdce prozíval porážku a teprve začátkem nového školního roku profilásil, že první komise byla vytvořena příliš narychlo a že je třeba mě podrobit novému zkoumání. To se odehrálo před několika dny a znova celá komise - učinily to členy PDS a nových odborů - mě jednomyslně uznala za velmi dobrého pracovníka ze všech hledisek.

A jak to, že se takto zachoval rektor? Totiž, byl v roce 1985 zvolený demokraticky z podnátu Solidarity a s její podporou.

To je zatím vše.

Posílám všechny krásné pozdravy.

Váš Janusz Onyszkiewicz

Janusz

Onyszkiewicz

Janusz

Z materiálu FIDH - Mezinárodní federace pro lidská práva

FIDH - Fédération Internationale des Droits de l'Homme je mezinárodní organizace přidružená k OSN (statut E), Evropské radě a k UNESCO (statut C); sídlo je v Paříži (adresa: 27, rue Jean-Dolent, 75014 Paris; tel.: (1) 43.34.95). Skládá se z 36 členských lig, z nichž patří českobudějovická, guatemalská, francouzská, maďarská a rumunská působí v exilu. Čs. ligou je Výbor pro obranu ne spravedlivě stíhaných, který je jedinou členskou organizačí, působící v sovětském bloku. Také člen VONS Ladislav Lis je jediným místopředsedou FIDH síjícím ve východní Evropě. Sjezd (kongres) FIDH se koná jedouc za dva roky, poslední byl v prosinci 1986 ve španělském Valladolidu.

V květnu t.r. navštívila československou delegaci FIDH s francouzskou Ligou pro lidská práva. Během svého pobytu se setkala s Ladislavem Lísem a dalšími členy VONS, Rudolfem Battkem, Václavem Beníkem, Zbyňkem Šejklou, Danou Náročovou, Annou Šabatcovou a Petrem Uhlem. Delegace se zajímala o práci VONS a o konkrétní případy, v nichž VONS intervieneje. Diskutováno bylo ještě mnoho dalších otázek, týkajících se FIDH. Dne 20.6. se konala v Paříži schůze mezinárodního byra FIDH, na níž byl posvárn i Ladislav Lis. Poslal tomuto shromáždění delší dopis, v němž jednou vyslovil svou neprítomnost, jednak v žádách souvislostech vysvětluje problematiku lidských práv v Československu, a zvláště pak poukazuje na některé aktuální případy.

Obdrželi jsme další čtvrtletník zprávy FIDH z letošního roku.

První je z Indonésie, kde probíhají popravy komunistů a lidí podezřelých z komunismu, vzněných od roku 1965-66 (1). Federace FIDH nechal povolení vstoupit do země a vytvorila proto materiál k jinému zdroji.

Druhé správa je z Tuniska a týká se postihu islámských aktivistů, pokrokové socialistické strany a tuniské ligy pro lidská práva. Dokumentace také uvádí společné komunité z 11.4.t.r., které podepsali představitelé pěti opozičních stran socialistické orientace; prohlášení zdůrazňuje respektování lidských práv a základních demokratických svobod, vyzývá k zastavení politických procesů, ke všeobecné amnestii a k národnímu dialogu. V č. 198/199 týdeníku Lettre, vydávaného FIDH, nalézáme materiály o osvobození Chemaïse Šamarího (je zde v plném znění zveřejněn i protestní telegram VONS), dále jsou zde informace o úspěšných intervencích FIDH v Jugoslávii a Mexiku a konečně zpráva o účasti FIDH na předání protestního dopisu čs. velvyslanectví v Paříži ohledně soudního procesu s funkcionéri jazzové sekce.

V semisdatu nově vyšlo...

Revolver Revue - off ghetto magazine č.7

(původní název jednoho nahoře byl vyneschán, nepaginováno, ca 200 str., ilustrováno, červen 1987)

rubrika: Zahraniční autoři: Edward Lissnerow: Love, love, love; Kazimierz Brandys: Měsíce (říjen-prosinec 1983); Charles Bukowski: Kid Stardust na jatkách, Kopulující mořské parna z Venice, Kalifornie
rubrika: Českí autoři: Karel Kreibich: Soukromá podoba veřejnosti; Jan Novák: Detektiv Bídlo; Karel Doležal: Demiurg Jan Novák aneb Zaklínání samoty; Martin Palouš: Tři zprávy o četbě (zpráva 1. - Fukowski); Egon Bondy: Kádrový dotazník; Václav Reval: Příběh o totalitě; j.tma: Možná bych docela rád; Josef Topol: Stěhování duší

rubrika: rr interview: Jak chutná moc bezmocných (rozhovor s Martinem Paloušem)
rubrika: články recenze úvahy rr report dopisy čtenářů: A. Šírovskij: Setkání v Neapoli; B. Šavinskij: Sněrem k sovětům; T. Konwicki: Kterou cestou; M. Gilbert: Hruzostrašný podvod; J. Kuroń: Vzpomínka na Edwarda Lipińského (1888-1986); Krása jako symbol pravdy (interview s A. Tarkovským); E. Suričov: Nostalgie Andreje Tarkovského; Poskvrněný génius (Thomas Wolfe); Jack Kroll: Jizzy osudu; Paul Taylor: Poslední interview s Andy Warhollem; Isabella Gravi: Čekání na Basquiatu; Interview s J.M. Basquiatem; Václav Kezina: Jeden přítěž; Ponialik: Polsko 86 (rr report); Giorgio: Jaká je alternativa? (rr rock report); Petr Sedoň: Orgie dechových nástrojů
rubrika Zeleného: anonymní ohlas; Zdeněk Těsná: A tak se stalo...; Corrector

*

Ze zásuvky i z bloku (č.12, květen 1987), 200 str. A4

AZ "Přestavba nebo přestrojení?" (úvaha k situaci československá po návštěvě M. Gorbacova), Čestmír Šisař "Přítvrzený reformní kurs" (úvaha), "Dopis Janu Fojtškovi" (odpověď na některá tvrzení J. Fojtška v projevu na sjezdu českých novinářů), -hk- "Když dva dělají totéž..." (glosa), Milan Hrbli "Vražme se z oblak na zem" (seriál úvah a komentářů), "Jak jsem dementoval AFP" (vysvětlení k okolnostem kolem dopisu A. Dubčeka), J. Hon "Zásady přebudování hosp.mechanismu v ČSSR - mohou něco vyřešit?" (úvaha), "Nové myšlení po akademicku" (reakce na rozhovor ředitele Ekonom. Ústavu ČSAV Františka Valenky v Práci), Zdeněk Jičínský "Pražské jaro 1968 a sovětská přestavba" (úvaha), Vladimír Kadlec "Dopis Nadaci Charty 77 (poděkování za udělení ceny Františka Kriegla), Luboš Kohout "Osudné následky stalinskému" (informace o úvaze prof. A. Butenka publikované agenturou Novosti), "Američtí, angličtí, Italští 'kremologové' o sovětském reformním vývoji" (podle zahraničního tisku), "O počátku režimu osobní moci v SSSR" (k vydání prvního dílu románu Anatolije Kybekova "Féti Arbatu"), Čestmír Kožušník "Poznámky k gráci Z. Křížka" "K podacatě a činnosti perestrojky" (kritické glosy k jednomu ze semisdatových textů vydaných v Brně), Desiderius Nevesely "O jednom částečném dluhu Jana Patočkovi a jeho odkazu" (na okraj kulatých výročí narození a smrti Jana Patočky), Milan Otáhal "Podnětný čin" (Informativní recenze o

sborníku "Pekařovské studie" uspořádaném Evou Kantůrkovou), Jiří Ruml "Osmdesátičetý generál Legenda", "Perestrojka" (fejetony k životnímu výročí gen. Vilema Sachra a k sovětské přestavbě), (st) "Kdy jsme začali zaostávat?" (komentář k nedávným výrokům čs. předních činitelů), Zdislav Šulc "Adresováno M. Hübloví" (odpověď na jeden z komentářů k současné situaci), Olga Šulcová "Žertovné příhody mých zakázaných kolegů" (fejeton), Václav Vrabec "Generál, který toho mnoho věděl" (stručná faktografie k nedožitým devadesátinám gen. Píky), "Čekáni na zázrak" (glosa), Josef Zvěřina "Úcta k životu" (odpověď na článek Petra Uhla k portratům), Rudolf Zukal "Otevřený dopis rektoru Karlovy univerzity" (reakce na vystoupení Z. Češky na zasedání ÚV KSČ), "Romantismus a realita ekonomiky" (překlad interview s ředitelem Ekon. ústavu Akademie věd SSSR Abalkinem v polské "Polityce" č. 47/86).

*

Obsah (červen 1987), 137 str. A4

Karel Šiktanc "Tristan" (úvodní básen skladby "Srdce svého nejez"), Bedřich Fučík "Případ Jakuba Demla" (staří psaná k šedesátinám Jakuba Demla), Witold Gombrowicz "Z Deníku" (výňatky z deníku polského prozaika a dramatika), František Pavlíček "Dostaveničko v Lurdech" (povídka), Eda Kriseová "Co se stalo na horách", Co se stalo v blázinci" (prózy), Jan Novák "Týden ženy, měsíce roky muže" (verše), aT "Jazykové hry na metafyzickém hřisti" (k poezii Jana Nováka), Luc Sante "Jean Valjean, hvězda hvězd" (informace o článku z New York Review of Books), Ivan Dubský "Tempus bibuloris" (esej o problému pijákova času), Ivan Klíma "AIDS" (glosa), Jiří Pištora "Nepřítomnost tragédie" (publicistický text uveřejněný k nedožitým 55. narozeninám autora), Milan Jungmann "Přestavba na rozcestí" (informativní staří o plenárním zasedání ÚV Svazu spisovatelů SSSR konaném pod názvem "Současnost a literatura"), Milan Šimečka "Polské úrovně" (zamyšlení nad polskou samizdatovou a exilovou literaturou), Milan Uhde "Osamělost muže, který ví" (psáno pro sborník vybraných textů Ladislava Dvořáka), Kroužek moravských badatelů "...u nás nikdo není sám..." (ke knize Miroslava Picha "Tůmy" - Utěk a návrat), -gfm- Pražské jazzové dny 1987 (II) (dokončení článku z minulého čísla), -bflm- "Na co Franz Kafka nepřišel" (informativní recenze o knize Jozefa Puškáše "Přiznání" vydané v Mladé frontě), -sm- "Záznam" (k výstavě Věry Janouškové), Iva Kotrlá "Karel Valter" (k výstavě v brněnském Domě umění"), "Z katalogu čtenářských záznamů" (k vystoupení Miloše Kopeckého na sjezdu Svazu dramatických umělců), -mč- "Z písemné pozůstatosti Jana Zrzavého" (tři ukázky s kresbou přiloženou k dopisu Martě Žajícové), Jiří Tichý "Grébovka" (fejeton), Ludvík Vaculík "Mé fyziky" (fejeton).

*

Bedřich Fučík: Černáctoro zastavení, 561 str.

Edice Expedice, sv. 201, Praha 1986

*

Jaroslav Seifert: (studie a dokumenty), 194 str.

Edice Expedice sv. 208, Praha 1986

*

Zdeněk Urbánek: Zkracená země I, II, 2 svazky, kniha próz

Edice Expedice sv. 212, Praha 1986

*

Pamatce Jiřího Padry, sborník, 297 str.

Edice Expedice sv. 241, Praha 1987

*

Jiří Kuhěna: Miseň Hvězdy Jitřní, 113 str.

Edice Expedice sv. 243, Praha 1986

*

Bohumil Hrabal: Pražská ironie, 416 str.

Edice Expedice sv. 245, Praha 1987

*

Magor Dětem, 47 str.

Edice Expedice sv.250, Praha 1987

*

Pirke Avot: Výroky otců, 107 str. českého, 24 str. hebrejského textu, A4
Praha 1987

*

Radim Palouš: K filozofii výchovy (Východiska fundamentální agogiky)
Nové cesty myšlení, Praha 1987

*

Bohumil Hrabai: "Svatby v domě" (dívcí románek), psáno v lednu - únoru 1984,
334 str. A5, Praha 1987

Edice Petlice

*

Anna Achmatovová: Ekviem, 24 str. A5
Ostrava, květen 1987

Překlad Jaroníra Šavrda z ruského originálu v časopise Oktjabr, č.3 1987 a
podle magnetofonového záznamu autorčina přednesu různocítení. Samizdatové vydání
posledních (v SSSR dosud neotiskněných) verzí

*

Michal Reiman: Stalinismus jako sociální kontrarevoluce
(zkrácený překlad z lubianského časopisu Nase tema z r.1984, rozhovor vedl
Nenad Zakošek, 9 str. A4)

*

V hudebním samizdatu nově vyšlo...

165. Veselí filištínové - Líva in "Opatov" Prague 22.4.86 2x22:30 (151)
duben 1987
166. Lambrechtový psychometr - Věk, v němž nemoc začala - 2x30 (152) duben 1987
167. Krausberry - Poprvé v Brně | Live 30.3.87 - 2x45 (153-D) duben 1987
Československá soudobá avantgardní vážná hudba:
168. Computer music Volume 1 - 2x45 (154-D) duben 1987
169. Computer music Volume 2 - 2x45 (155-D) duben 1987
170. Team compositions Volume 1 (elektroakustická hudba) - 2x45 (156-D) duben
1987
171. Team compositions Volume 2 " " - 2x30 (157) duben 1987
172. Team compositions Volume 3 " " - 2x30 (158) duben 1987
173. Barbara Basíková a Precedens - Doba ledová (2LP) - 2x30 (159) duben 1987
174. Šafrán: Finále II.ročníku Soutěže o Ptáka Nohu 1974, vol.1 - 2x45 (160-D)
duben 1987
(Jaroslav Hutka, Pepa Nos, Ján Burian, Petr Lutka, Vladimír Merta)
175. (Jaroslav Hutka, Pepa Nos, Ján Burian, Petr Lutka, Vladimír Merta)
vol.2 - 2x45 (161-D) květen 1987
176. Ondřej Bejma a Tomahawk - Concert No.1 (Best of 1982-83 live 2x45
(162-D) květen 1987
177. Krásné nové stroje - První kroky | Live 82 - 2x22:30 (163) květen 1987
178. Slávek Janoušek - Best of Volume 1 - 2x30 (164) květen 1987
179. Slávek Janoušek - Best of Volume 2 - 2x30 (165) květen 1987
180. E - Best of " 2x22:30 (166) květen 1987
181. C a K Vocal - Krajiny duší, krajiny těl (komplet) - 2x45 (167-D)
květen 1987
182. Psi vojáci - "1983-85" volume 2 (studio) super - 2x30 (168) květen 1987
183. Jaroslav Hutka - "Festival Pozdrok 77|Poslední veř.vysílání v ČSSR"
2x30 (169) květen 1987
184. Jaroslav Hutka - Turné po moravských bytcech 77|78, vol.1 - 2x45 (170-D)
květen 1987
185. Jaroslav Hutka - Turné po moravských bytcech 77|78, vol.2 - 2x30 (171)
květen 1987
186. Vladimír Merta - Studio Y - 2x45 (172-D) květen 1987
187. Babalet - Live in Africa (oficiální LP) - 2x30 Babalet Records 1985
188. Babalet - Varváčana (oficiální LP) - 2x30 Babalet Records 1986

Krátké zprávy

Večer na počest Charty 77 a jazzové sekce v New Yorku

Se zpožděním dorazila do Prahy kopie úvodního vystoupení paní Jeri Laberové - představitelky organizace Helsinki Watch - na kulturním večeru uspořádaném 26. ledna 1987 v New Yorku na počest 10. výročí vzniku Charty 77 a na podporu pronásledované jazzové sekce. V programu, jehož spolupořadatelem byla americká sekce PEN clubu, přečetl spisovatel Kurt Vonnegut ukázky z eseje Václava Havla a z knihy Dominika Tatarky Démon souhlasu, básnička Rose Styronová přednesla verše Jaroslava Seiferta a ukázku ze vzpomínek Vlasty Chramostové, herečka Diane Dowlingová vystoupila s výňatky z knihy Evy Kantůrkové "Mé přítelkyně v domě smutku", jejíž vydání se připravuje v New Yorku. Do programu večera přispěli i spisovatelé Timothy Garton Ash a Josef Škvorecký, s uznáním a obdivem hovořila Jeri Laberová o Chartě 77 a některých jejích signatářích, které osobně poznala, zvláště o nedávno zesnulé Gertrudě Sekaninové. Na závěr večera vystoupili přední američtí jazzmani v hudebním pořadu solidarity s jazzovou sekcí.

*

Helsinki, lidská práva a evropská bezpečnost (Helsinki, Human Rights and European Security) je název knihy, vydané Duke University Press, Durham, USA 1986. Jde o sborník materiálů sestavený prof. V. Mastrným, jenž napsal i krátkou (33 str.) úvodní stať sledující vývoj "helsinského procesu" se svláštním zřetelem k otázce lidských práv. Na teměř 400 stranách je v knize 150 statí, projevů, dokumentů nejrůznějšího druhu i dokumenty následujících jednání po Helsinkách až k současnému vídeňskému setkání, dále stanoviska hlavních představitelů na těchto jednáních a komentáře převzaté západních autorů k této problematice. Jsou zde i některé materiály občanských iniciativ, skupin a jednotlivců, mj. též úvodní prohlášení Charty 77 a dopis věznů z Mírové do Madridu z ledna 1981.

*

Dopis Marie Valachové do Vídně

Marie Valachová, manželka bývalého ministra zahraničních věcí J. Hájka, signatáře Charty 77, nám poskytla překlad dopisu, který zaslala vídeňské následné konferenci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě. Stěžuje si v něm, že Československo nedodržuje vlastní právní normy ani mezinárodní závazky, a informuje tuto fórum o svých zkušenostech s porušováním paktu o lidských právech. Píše mj.: "Požádala jsem 5.2.1987 o povolení k cestě do Norska, abych navštívila svého syna Jana Hájka, žijícího v Oslo od srpna 1986, kdy konečně dostal svolení tam vyučovat, protože ve své vlasti nesměl navštěvovat vysokou školu. Povolení dostal ovšem s podmínkou, že se vzdá čs. státní příslušnosti a že tak bude zbaven možnosti návratu do naší republiky. Uvedená žádost byla podlema s požadovaným pozváním přátele i se zárukou, že cesta nebude vyžadovat žádnou částku v cizí méně. 24.4. byla tato žádost zamítnuta a odvolání, podané 30.4., bylo zamítnuto 22. května se odělením, že další odvolání není přípustné. - Jako důvod zamítnutí mé žádosti uvedly příslušné úřady, že moje cesta k setkání se synem není v souladu se zájmy státu."

*

Samizdatový časopis z NDR "Grenzfäll" ve svém letošním šestém čísle přináší mj. dopis redakce generálnímu tajemníkovi UV KESSE Gorbačovovi, v němž se dovolává jím proklamovaného "nového myšlení" ve vztahu k občanským iniciativám v NDR, Polsku, Československu a v Sovětském svazu, a informuje o tom, jak byl dopis předán na sovětském velvyslanectví v Berlíně. Dále si všimá případu režisérky F. Klierové, která je od r. 1985 bez místa, když byla protiprávně vyloučena ze svazu divadelníků. Časopis zveřejňuje též zprávy a komentáře o životě v sousedních státech a v Rumunsku a oznamuje svým čtenářům, že v Brně byl propuštěn z vazby Petr Pospíšil.

Rozhovor s polským rusistou

Polský Tygodnik Mazowsze č.203 uveřejnil rozhovor s překladatelem ruské literatury Andrzejem Drawiczem, v němž se mj. uvádí:

Leningradský časopis Něva začíná tisknout V.Dudinceva, který napsal román o krachu sovětské lysenkovské biologie v roce 1948. Do stejného proudu řadí překladatel i knihu D.Granina o velkém ruském genetikovi Rešovském, který se odmítl vrátit do SSSR. Je v ní zveřejněno i to, co bylo dříve naprostě nemyslitelné: několik trpkých úvah o paktu Ribbentrop-Molotov. V časopise Litératurnaja Rossija otiskli portrét básnika Gumilova, který byl zastřelen před 65 roky na základě zfalšovaného obvinění. Předseda komise pořádající literární odkaz B.Pasternaka, básník Vozněsenskij, podal návrh, aby UNESCO prohlásilo rok 1990 (sté výročí narození Pasternaka) za pasternakovský rok. Letošní druhé číslo časopisu Novij mir píše v článku "Převratná čísla", že sovětská statistika se už 60 let falšuje a že poslední pokus sebrat pravdivé údaje se datuje z dob Lenina a Dzeržinského. Časopis Ogoňok publikuje vzpomínkové materiály A.Tvardovského, Trifonova a V.Vysockého. Píše také o porušování zákonnosti a podobně jako v jiných časopisech je zde též mnoho materiálů o lidech, na nichž byla spáchána křivda. V časopise "Prostor", vycházející v Alma-Atě, čteme vyprávění z lágru, které čekalo na zveřejnění od roku 1956. Ukrajinský tisk zase přináší názory spisovatelů z různých republik, kde se žádá, aby se začala vydávat národní literatura a prosazuje nárok na vyučování mateřských jazyků na školách.

Překladatel Drawicz v závěru svého rozhovoru říká: "Derou se mi na jazyk takové otázky, jako zda to myslí vážně, jestli to vydrží a jestli se v takovém systému dá vůbec něco dělat. (...) Samozřejmě bych měl daleko větší jistotu, kdybych tam mohl jet, popovídат si s lidmi a konfrontovat dojmy, které mám z četby, s autentickým životem - zkrátka podívat se, jak to vypadá v praxi."

Z Polska se také dovídáme, že tamní "podzemní divadla" hrají s úspěchem dvě hry českých dramatiků: od Pavla Kohouta "Marasmus" a od Václava Havla "Largo desolato".

Stanovy Čsemadoku nejsou schváleny

Kultúrní svaz maďarských pracujúcich v Československu Čsemadok byl v roce 1972 vyloučený z Národní fronty za to, že v období demokratizace, 1968-69, vystupoval jako společenská zájmová organizace maďarské menšiny na Slovensku. Členstvo svazu přijalo vyloučení svého svazu s neuspokojením, protože v něm spatřovalo pokus o omezení práv menšiny. Tento zákaz trvá dodnes a Čsemadok tím ztratil všechny politické funkce. Celá organizace s 80tisícovým členstvem byla tak podřízena administrativnímu řízení ministerstva kultury SSSR. Na jaře 1986 dostal předseda svazu telefonický příslib, že organizace bude opět do NF přijata, což bylo určitým překvapením, protože ústřední výbor svazu v březnu 1984 protestoval proti návrhu školského zákona, který omezuje práva menšiny.

Protože ústřední výbor považoval telefonický příslib za závazný, uspořádal v prosinci 1986 členské schůze, na kterých se volili delegáti budoucího sjezdu organizace. Komunistická strana Slovenska se však pokoušela dosadit mezi kandidáty na funkce předsedů výkonného své členy, a kde takový kandidát neprošel, byl tam dosazen dodatečně. Původně stanovený termín sjezdu 21. - 22. března 1987 byl odložen na neurčito. Nyní jsme se dozvěděli, že předložený návrh stanov organizace, přijaté valným shromážděním v dubnu, ministerstvo vnitra SSSR neschválilo.

Čsemadok je navíc nespokojen, že má být v NF zařazen do 4. skupiny organizací (kam patří např. svaz spisovatelů) a nikoli mezi organizace "považované za společensky důležité", neboť neměl nárok mít zástupce v předsednictvu ÚV NF ani právo navrhovat své kandidáty na jednotnou listinu NF a také by mu hrozilo krácení státních dotací, jakož i omezení práva přijímat členstvo na základě dobrovolnosti.

Pokyn ministerstva spojů

(Tento přípis byl zaslán na všechny čs. poštovní úřady a příslušní zaměstnanci museli podepsat, že se s jeho obsahem seznámili.)

Federální ministerstvo spojů
č.j. 2912/87

V Praze dne 3. června 1987

Věc: Pokyn k zamezení štvavé protispoločenské kampaně

V současné době jsou některé písemnosti vypláceny známkami nebo opatřovány nálepkami, jejichž kopie s popisem motivu jsou přiloženy. Tyto písemnosti je nezbytné vyloučit z poštovní přepravy.

Ukládám:

- zadržení všech těchto písemností
- jejich uložení do igelitových sáčků bez rozlepování, tyto sáčky budou vloženy do služební obálky a zaslány na FMS odbor pošty a PNS, Olšanská 5, 125 02 Praha 3
- ke každé zásilce s těmito známkami nebo nálepkami bude připojen list papíru v němž bude uvedeno kdy a pokud možno přesně kde byla zásilka podána k poštovní přepravě.

Splnění tohoto příkazu zajistěte s okamžitou platností.

Se soudružským pozdravem

I. náměstek ministra spojů ČSSR
(bez podpisu)

Následuje popis známky a nálepky s vyobrazením.

Třináctý otevřený dopis Augustina Navrátila z 20.5.1987 je adresován staršímu prokurátorovi Krajské prokuratury v Brně a je pokračováním předchozí korespondence tohoto katolického aktivisty z Lutopenc u Kroměříže s anonymním (západně se podepisujícím nečitelně bez uvedení jména strojem) "starším prokurátorem" brněnské KP. A. Navrátil se domáhá informace, zda jeho dopisy úřadům, jejichž průklep prokuratuře posílá, mají či nemají z hlediska platného práva závadný obsah a v případě, že mají závadný obsah, žádá uvedení konkrétních slov nebo vět, jež prokurátor považuje za závadné. Na takovouto "prevenci" ale nejsou na prokuratuře zařízeni; proto prokurátor odpovídá výhýbavě. Augustinu Navrátilovi klade otázky policejního charakteru, zamýšlí se nad tím, jak "čelit dezinformaci vlastními prostředky" a v závěru předchozího dopisu uvádí, že "prozatím nesouhlasí s poskytováním informací do zahraničí". A. Navrátila ovšem souhlas či nesouhlas prokurátora, navíc zjevně politicky motivovaný, vůbec nezajímá; tento občan se právem domáhá právního posouzení svých dopisů a dožaduje se informace, jaký zákon by porušil, kdyby své dopisy zveřejnil či poslal do ciziny. Takovou informaci mu však p. starší prokurátor poskytnout nechce a vzhledem k pružnosti příslušných zákonných ustanovení, podle nichž je možno stíhat všechno nebo nic, ani nemůže. Dialog občana Navrátila s prokurátorem je výstižným obrazem právního stavu a vůbec poměrů v Československu.

Zádost J. Činibulka

Jaroslav Činibulk z Křemže požádal čs. ústavní činitele o pomoc, aby se mohl vystěhovat z Československa. Dosavadní žádosti byly zemítnuty. Jaroslav Činibulk se jako houslista a učitel hudby cítí být omezován ve výkonu povolání a chce následovat svou manželku, která vloni zůstala v zahraničí.

Přetiskování či jiné přebírání textů zveřejněných Infoch je možné jen s uvedením pramene. Bez uvedení pramene je možno přebírat dokumenty Charty 77, sdělení VÚNO, petice, otevřené dopisy, fejetony, jakož i texty, z jejichž charakteru si uvedení je zřejmé, že nebyly psány přímo pro Infoch.
